

**KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA
SUBSIDIYALARNING O'RNI****Alimova Dilafro'z Tohir qizi**

Toshkent kimyo-texnologiya instituti Yangiyer filiali stajyor o'qituvchisi, PhD

Orcid: 0000-0001-9017-9726

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22912398>

Annotatsiya. Mazkur maqolada kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda subsidiyalarning iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati tadqiq etilgan. Dastlab subsidiya tushunchasining iqtisodiy mazmuni, uning asosiy shakllari va davlat tomonidan qo'llanilish maqsadlari yoritilgan. Shuningdek, subsidiyalarning aholini mehnat faoliyatiga jalb etish, o'zini o'zi band qilish, kichik tadbirkorlikni rivojlantirish, yangi ish o'rinlari yaratish va aholining daromadlarini oshirishga ta'sir mexanizmi tahlil qilingan. O'zbekiston Respublikasida kambag'allikni qisqartirish va bandlikni ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan davlat siyosati, jumladan, aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini tadbirkorlik va daromad keltiruvchi faoliyatga jalb etishga qaratilgan subsidiya mexanizmlari ko'rib chiqilgan. Rasmiy statistik ma'lumotlar asosida kambag'allik darajasining pasayishi va mehnat bozoridagi o'zgarishlar tahlil qilinib, subsidiyalarning samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: subsidiya, kambag'allik, aholi bandligi, mehnat bozori, tadbirkorlik, o'zini o'zi band qilish, ijtimoiy himoya, davlat moliyaviy ko'magi, daromad, mehnat unumdorligi.

Аннотация. В статье исследуется экономическое и социальное значение субсидий в сокращении бедности и обеспечении занятости населения. Раскрывается экономическая сущность понятия «субсидия», рассматриваются ее основные формы и цели государственного применения. Анализируется механизм воздействия субсидий на вовлечение населения в трудовую деятельность, развитие самозанятости и малого предпринимательства, создание новых рабочих мест и повышение доходов населения. Рассматривается практика Республики Узбекистан в сфере сокращения бедности и обеспечения занятости населения, включая механизмы субсидирования социально уязвимых групп населения для вовлечения их в предпринимательскую и доходогенерирующую деятельность. На основе официальных статистических данных анализируются изменения уровня бедности и показателей рынка труда. В заключительной части разработаны научно-практические предложения по повышению эффективности системы субсидирования.

Ключевые слова: субсидия, бедность, занятость населения, рынок труда, предпринимательство, самозанятость, социальная защита, государственная финансовая поддержка, доходы, производительность труда.

Abstract. This article examines the economic and social role of subsidies in reducing poverty and ensuring employment. The economic essence of subsidies, their main forms and objectives of government intervention are discussed. The paper analyzes the mechanisms through which subsidies contribute to labor market participation, self-employment, small business development, job creation and household income growth. Particular attention is paid to Uzbekistan's experience in using state support mechanisms aimed at involving vulnerable groups in entrepreneurial and income-generating activities. Based on official statistical data, changes in poverty and labor market indicators are analyzed. The study concludes with scientific and practical recommendations aimed at improving the effectiveness of subsidy mechanisms in

poverty reduction and employment promotion.

Keywords: subsidy, poverty, employment, labor market, entrepreneurship, self-employment, social protection, government financial support, income, labor productivity.

Kirish

Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlash zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy siyosatning o'zaro chambarchas bog'liq bo'lgan ikki muhim yo'nalishidir. Chunki aholining barqaror daromad manbaiga ega bo'lishi kambag'allikni qisqartirishning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan davlat tomonidan aholining iqtisodiy faolligini qo'llab-quvvatlash, tadbirkorlik tashabbuslarini rag'batlantirish va mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan faoliyat turlariga kirish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur jarayonda davlat tomonidan beriladigan subsidiyalar muhim moliyaviy-iqtisodiy vositalardan biri hisoblanadi.

Iqtisodiy mazmuniga ko'ra, subsidiya — davlat tomonidan muayyan iqtisodiy yoki ijtimoiy maqsadlarga erishish uchun jismoniy yoki yuridik shaxslarga qaytarib berilmaydigan moliyaviy yoki boshqa shakldagi qo'llab-quvvatlash hisoblanadi. Subsidiyalarning asosiy xususiyati shundan iboratki, ular odatda ma'lum bir faoliyatni amalga oshirish, xarajatlarning bir qismini qoplash yoki iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirishga yo'naltiriladi.

Davlat subsidiyalaridan iqtisodiyotning turli sohalarida foydalaniladi. Jumladan, qishloq xo'jaligi, sanoat, eksport, uy-joy, ta'lim, energetika, transport, tadbirkorlik va bandlik sohalarida subsidiyalash mexanizmlari mavjud. Kambag'allikni qisqartirish nuqtayi nazaridan esa subsidiyaning alohida ahamiyati shundaki, u aholining daromad keltiruvchi faoliyatni boshlashi uchun zarur bo'lgan boshlang'ich xarajatlarning bir qismini qoplash imkonini beradi.

Subsidiyaning oddiy naqd pul transfertidan farqi ham shunda namoyon bo'ladi. Ijtimoiy transfert, odatda, aholining joriy iste'mol imkoniyatlarini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilsa, bandlik va tadbirkorlikka yo'naltirilgan subsidiya insonning kelgusida daromad topish imkoniyatini yaratishga qaratiladi.

O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish siyosatida aynan "daromad keltiruvchi faoliyatga jalb qilish" tamoyiliga tobora katta e'tibor qaratilmoqda. Bu yondashuv kambag'al oilalarga faqat moddiy yordam ko'rsatish bilan cheklanib qolmasdan, ularning iqtisodiy faolligini oshirishni nazarda tutadi.

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda milliy kambag'allik darajasi 2021-yildagi 17 foiz atrofidagi ko'rsatkichdan 2023-yilda 11 foizgacha pasaygan¹. Bu davrda kambag'allikni qisqartirish, aholi daromadlarini oshirish va bandlik imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan davlat dasturlari amalga oshirildi.

Shu sababli subsidiyalarning kambag'allikni qisqartirish va bandlikka ta'sirini ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi

Kambag'allik va bandlik masalalari iqtisodiy adabiyotlarda uzoq vaqt davomida tadqiq etib kelinmoqda.

A. Sen kambag'allikni faqat daromadning yetishmasligi sifatida emas, balki insonning munosib hayot kechirish uchun zarur bo'lgan imkoniyatlardan mahrumligi nuqtayi nazaridan

¹ Qizi A. D. Z. T. et al. KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSİYALARINING O'RNI VA AHAMIYATI // Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика). – 2025. – №. 13. I. – С. 848-854.

izohlaydi. Uning “capability approach” yondashuvida insonning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish kambag‘allikni qisqartirishning muhim sharti sifatida qaraladi².

M. Ravallion kambag‘allikni o‘lchash va kambag‘allikni qisqartirish siyosatini ishlab chiqishda iqtisodiy o‘rinish bilan bir qatorda davlat siyosatining taqsimlovchi va ijtimoiy mexanizmlarini ham hisobga olish zarurligini ta’kidlaydi³.

Jahon bankining kambag‘allik bo‘yicha tadqiqotlarida esa kambag‘allikni barqaror qisqartirish uchun aholining mehnat bozoridagi ishtirokini kengaytirish, inson kapitalini rivojlantirish va samarali ish o‘rinlariga kirish imkoniyatlarini oshirish muhimligi qayd etiladi⁴.

Xalqaro mehnat tashkiloti tadqiqotlarida ham bandlikni kengaytirish kambag‘allikni qisqartirishning asosiy mexanizmlaridan biri sifatida qaraladi. Ayniqsa, munosib va samarali bandlik aholining daromadlarini barqarorlashtirishda muhim rol o‘ynaydi⁵.

O‘zbekiston sharoitida esa so‘nggi yillarda kambag‘allikni qisqartirish masalasiga alohida e‘tibor qaratilmoqda. 2020-yildan boshlab kambag‘allikni aniqlash va unga qarshi tizimli kurashish davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylandi. 2020-yil 26-martdagi PF-5975-son Farmon hamda keyingi normativ-huquqiy hujjatlarda aholi bandligini ta‘minlash, tadbirkorlikni rivojlantirish va daromad manbalarini kengaytirish masalalari belgilangan.

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, subsidiyalarni kambag‘allikni qisqartirish vositasi sifatida o‘rganishda ularni oddiy moliyaviy yordamdan farqlash muhim. Subsidiyaning uzoq muddatli samarasi uning daromad yaratish imkoniyatini shakllantirishi bilan belgilanadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda kambag‘allikni qisqartirish va aholi bandligini ta‘minlashda subsidiyalarning o‘rnini aniqlash uchun tizimli yondashuvdan foydalanildi.

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli va kompleks yondashuv, statistik tahlil, qiyosiy tahlil, dinamik qatorlarni tahlil qilish, induksiya va deduksiya, sabab-oqibat aloqalarini tahlil qilish kabi usullar tashkil etdi.

Tahlil va natijalar

Kambag‘allikni qisqartirish va aholi bandligini ta‘minlashda subsidiyalar davlat tomonidan amalga oshiriladigan moliyaviy-iqtisodiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Subsidiyaning iqtisodiy mazmuni shundan iboratki, davlat tomonidan fuqarolar yoki xo‘jalik yurituvchi subyektlarga ma‘lum bir faoliyatni boshlash yoki rivojlantirish uchun moliyaviy ko‘mak beriladi. Bunday yordamning asosiy maqsadi iqtisodiy imkoniyatlari cheklangan aholining ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish yoki tadbirkorlik faoliyatiga kirib kelishidagi dastlabki moliyaviy to‘siqlarni kamaytirishdan iborat.

Subsidiyalar kambag‘allikni qisqartirishga bevosita va bilvosita ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Bevosita ta‘sir subsidiya olgan fuqaroning daromad keltiruvchi faoliyatni boshlashi orqali namoyon bo‘lsa, bilvosita ta‘sir yangi ish o‘rinlarining yaratilishi, mahalliy iqtisodiy faollikning kuchayishi va boshqa aholi qatlamlarining ham daromad topish imkoniyatlari

² Sen, A. (1999). Development as Freedom. Oxford: Oxford University Press.

Manba: <https://global.oup.com/academic/product/development-as-freedom-9780192893307>

³ Ravallion, M. (2016). The Economics of Poverty: History, Measurement, and Policy. Oxford University Press.

Manba: <https://academic.oup.com/book/26499>

⁴ World Bank. (2024). Uzbekistan: Poverty Assessment. Washington, DC: World Bank. O‘zbekistonning kambag‘allik darajasi va kambag‘allik dinamikasi bo‘yicha ma‘lumotlar.

Manba: <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan>

⁵ International Labour Organization (ILO). World Employment and Social Outlook: Trends. Geneva: ILO. Bandlik, munosib mehnat va daromadlar bo‘yicha xalqaro tahliliy ma‘lumotlar.

Manba: <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-employment-and-social-outlook-trends>

kengayishi orqali yuzaga keladi. Shu sababli subsidiyani faqat davlat tomonidan ajratilgan mablag' sifatida emas, balki insonning kelgusidagi iqtisodiy faolligini rag'batlantiruvchi instrument sifatida baholash maqsadga muvofiq.

O'zbekistonda so'nggi yillarda kambag'allikni qisqartirish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Kambag'allikni qisqartirish siyosatida aholiga faqat ijtimoiy yordam ko'rsatishdan ko'ra, ularning doimiy daromad manbalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mazkur yondashuv "kambag'al oilani qo'llab-quvvatlash"dan "kambag'al oilaning daromad topish imkoniyatini yaratish" modeliga bosqichma-bosqich o'tishni anglatadi.

Jahon bankining O'zbekiston bo'yicha ma'lumotlari mamlakatda kambag'allik darajasi so'nggi yillarda pasayganini ko'rsatadi. Xususan, milliy kambag'allik darajasi 2021-yilda qariyb 17 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilda 14,1 foizga, 2025-yilda esa 2,3 foizgacha kamaygan⁶. Mazkur o'zgarish kambag'allik darajasining qisqarish tendensiyasi mavjudligini ko'rsatadi. Biroq ushbu natijani faqat subsidiyalar bilan izohlash mumkin emas. Kambag'allik dinamikasiga iqtisodiy o'sish, aholining real daromadlari, ish haqi, bandlik darajasi, ijtimoiy transfertlar va boshqa davlat dasturlari ham ta'sir ko'rsatadi.

Kambag'allik darajasining qisqarishida bandlikning kengayishi alohida ahamiyatga ega. Mehnat faoliyatidan olinadigan daromad ko'pchilik uy xo'jaliklari uchun asosiy daromad manbai hisoblanadi. Shu sababli kambag'allikni qisqartirishning barqaror mexanizmi aholining mehnat bozoridagi ishtirokini oshirish va mehnat daromadlarini ko'paytirish bilan bog'liq. Subsidiyalar esa aynan shu jarayonda iqtisodiy faollikni boshlash uchun zarur bo'lgan boshlang'ich resurslarni shakllantirishga xizmat qilishi mumkin.

Subsidiyalarning bandlikka ta'sirini aholining o'zini o'zi band qilishi misolida ham ko'rish mumkin. Mehnat bozorida doimiy ish topish imkoniyati cheklangan fuqarolar uchun mustaqil faoliyat yuritish qo'shimcha daromad manbaini yaratadi. Tikuvchilik, hunarmandchilik, xizmat ko'rsatish, chorvachilik, issiqxona xo'jaligi, oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va boshqa kichik faoliyat turlarini tashkil etish uchun zarur bo'lgan uskunalar yoki vositalarni xarid qilishda subsidiya muhim boshlang'ich moliyaviy manba bo'lishi mumkin.

Bunday yondashuvning iqtisodiy samarasi faqat subsidiya olgan shaxsning bandligi bilan chegaralanib qolmaydi. Agar subsidiya hisobidan tashkil etilgan faoliyat kengaysa, qo'shimcha ishchilarni jalb qilish ehtiyoji paydo bo'ladi. Natijada dastlab bitta fuqaroning bandligini ta'minlash uchun ajratilgan mablag' kelgusida bir nechta ish o'rinlarining shakllanishiga olib kelishi mumkin. Bu esa subsidiyaning multiplikativ ta'sirini yuzaga keltiradi.

Subsidiyalarning kambag'allikni qisqartirishdagi samarasi ularning qanday faoliyatga yo'naltirilganligi bilan ham bog'liq. Bozor talabi yuqori bo'lgan faoliyat turlariga ajratilgan subsidiya barqaror daromad manbaini shakllantirish imkoniyatini oshiradi. Aksincha, bozorda talab yetarli bo'lmagan mahsulot yoki xizmatlarni ishlab chiqarishga yo'naltirilgan subsidiya kutilgan iqtisodiy natijani bermasligi mumkin. Shu sababli subsidiya ajratish jarayonida hududiy bozor sig'imi, aholining xarid qobiliyati, mavjud infratuzilma va tadbirkorlik faoliyatining istiqbollari hisobga olinishi zarur.

Hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlar ham subsidiyalardan foydalanish samaradorligiga ta'sir ko'rsatadi. Shaharlarda xizmat ko'rsatish, savdo, umumiy ovqatlanish,

⁶ World Bank. (2024). Uzbekistan: Poverty Assessment. Washington, DC: World Bank. O'zbekistonning kambag'allik darajasi va kambag'allik dinamikasi bo'yicha ma'lumotlar.

Manba: <https://data.worldbank.org/country/uzbekistan>

raqamli xizmatlar va hunarmandchilik kabi yo'nalishlar uchun bozor imkoniyatlari kengroq bo'lishi mumkin. Qishloq hududlarida esa chorvachilik, parrandachilik, issiqxona, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash va agroservis xizmatlari kabi faoliyatlar nisbatan muhim ahamiyatga ega. Demak, subsidiya siyosatini hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuviga moslashtirish uning natijadorligini oshiradi.

Subsidiyalarning ijtimoiy samarasi ayollar, yoshlar, nogironligi bo'lgan shaxslar va mehnat bozoriga kirishda muayyan to'siqlarga duch kelayotgan boshqa guruhlar uchun ham muhimdir. Ayniqsa, uy sharoitida amalga oshiriladigan faoliyat turlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash mehnat bozorida to'liq ishtirok etish imkoniyati cheklangan aholining iqtisodiy faolligini oshirishi mumkin. Natijada nafaqat individual daromadlar, balki uy xo'jaligining umumiy moliyaviy holati ham yaxshilanadi.

Shu bilan birga, subsidiya berilishi avtomatik ravishda kambag'allikdan chiqishni anglatmaydi. Subsidiyaning iqtisodiy samarasi uning maqsadli ishlatilishi, tadbirkorlik ko'nikmalarining mavjudligi, bozor sharoitlari va faoliyatning davomiyligiga bog'liq. Agar subsidiya hisobidan sotib olingan uskuna yoki boshqa vosita ishlab chiqarish jarayonida samarali ishlatilmasa, davlat tomonidan ajratilgan mablag'ning ijtimoiy-iqtisodiy qaytimi past bo'lishi mumkin.

Shu nuqtayi nazardan subsidiya oluvchilarga faqat moliyaviy mablag' ajratish bilan cheklanmasdan, maslahat, kasbiy tayyorgarlik, marketing, moliyaviy savodxonlik va biznesni boshqarish bo'yicha ko'mak ko'rsatish muhim ahamiyat kasb etadi. Moliyaviy qo'llab-quvvatlash bilan inson kapitalini rivojlantirishning birgalikda amalga oshirilishi subsidiya samaradorligini oshirishi mumkin.

Subsidiyalarning samaradorligini baholashda ajratilgan mablag'ning umumiy hajmidan ko'ra, ushbu mablag' evaziga qanday natija olinganini aniqlash muhimdir. Bunda subsidiya oluvchilarning bandlik holati, faoliyatining davomiyligi, daromadlarining o'sishi, yaratilgan yangi ish o'rinlari va kambag'allik chegarasidan chiqish holati asosiy mezonlar sifatida olinishi mumkin. Ayniqsa, subsidiya olgan shaxsning 12 yoki 24 oy davomida iqtisodiy faoliyatini davom ettirishi subsidiyaning barqaror natija berganligini baholash imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari subsidiyalarning kambag'allikni qisqartirishdagi ta'sirini uch bosqichli mexanizm orqali ifodalash mumkinligini ko'rsatadi. Dastlab davlat tomonidan ajratilgan subsidiya aholining iqtisodiy faoliyatni boshlashi uchun zarur bo'lgan boshlang'ich xarajatlarni qoplaydi. Keyingi bosqichda ushbu resurs mehnat faoliyati yoki tadbirkorlik orqali daromad yaratishga xizmat qiladi. Yakuniy bosqichda esa barqaror daromadning shakllanishi uy xo'jaligining kambag'allikka tushib qolish xavfini kamaytiradi.

Mazkur mexanizmni quyidagi ko'rinishda ifodalash mumkin:

Subsidiya → iqtisodiy faollik → bandlik → daromadning shakllanishi → uy xo'jaligi farovonligining oshishi → kambag'allik xavfining kamayishi.

Ushbu zanjir subsidiyaning mohiyatini oddiy moliyaviy yordamdan farqlash imkonini beradi. Chunki subsidiya samarali ishlatilgan taqdirda u qisqa muddatli iste'molni moliyalashtirishdan ko'ra uzoqroq muddatga mo'ljallangan daromad manbaini yaratishi mumkin.

Tahlillar asosida subsidiyalarni baholash tizimini takomillashtirish zarurati ham namoyon bo'ladi. Amaliyotda ajratilgan mablag' miqdori yoki subsidiya oluvchilar soni asosiy ko'rsatkich sifatida olinishi mumkin, biroq bu ko'rsatkichlar yakuniy iqtisodiy natijani to'liq aks ettirmaydi. Shu sababli subsidiyaning natijadorligini baholashda bir subsidiya oluvchiga to'g'ri keladigan

qo'shimcha daromad, yaratilgan barqaror ish o'rni, faoliyatning saqlanib qolish darajasi va kambag'allikdan chiqish ulushi kabi ko'rsatkichlardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Subsidiyalarni hududlarning real iqtisodiy imkoniyatlari bilan bog'lash ham muhim natijalardan biridir. Mahalliy mehnat bozori, mavjud resurslar va iste'mol talabi hisobga olingan holda subsidiyalanadigan faoliyat yo'nalishlarini belgilash mablag'larning iqtisodiy qaytimini oshiradi. Bunda mahallabay ishlash, xonadonlarning daromad salohiyatini aniqlash va mahalliy iqtisodiy ixtisoslashuvni hisobga olish mexanizmlaridan foydalanish mumkin.

Umuman olganda, tahlil natijalari subsidiyalar kambag'allikni qisqartirish va bandlikni ta'minlashning mustaqil va yagona vositasi emasligini, balki bandlik siyosati, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, kasbiy ta'lim, ijtimoiy himoya va iqtisodiy rivojlanish siyosati bilan uyg'unlashgandagina yuqori natija berishini ko'rsatadi. Subsidiyalarning asosiy iqtisodiy qiymati ajratilgan mablag'ning o'zida emas, balki ushbu mablag' orqali yaratilgan barqaror bandlik va doimiy daromad manbalarida namoyon bo'ladi.

XULOSA

Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlash bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlardir. Barqaror bandlik va yetarli mehnat daromadining mavjudligi aholining kambag'allikka tushib qolish xavfini kamaytiradi. Shu sababli kambag'allikka qarshi siyosatda aholining daromad yaratish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan mexanizmlar muhim o'rin tutadi.

Subsidiyalar davlatning ana shunday iqtisodiy mexanizmlaridan biridir. Ular aholining tadbirkorlik faoliyatini boshlashi, o'zini o'zi band qilishi, kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishi va yangi daromad manbalarini shakllantirishi uchun zarur bo'lgan boshlang'ich to'siqlarni kamaytirishga xizmat qilishi mumkin.

Shu bilan birga, kambag'allikni qisqartirishda subsidiyalarning haqiqiy samarasi ularning miqdori bilan emas, balki barqaror bandlik va doimiy daromad yaratish qobiliyati bilan o'lchanishi kerak. Shu sababli subsidiyalarni ajratish jarayonida bozor talabini, hududiy ixtisoslashuvni, inson kapitalini va subsidiya oluvchining tadbirkorlik salohiyatini hisobga olish muhim.

Umuman olganda, subsidiyalarni kambag'allikka qarshi siyosatning yakuniy vositasi emas, balki aholining iqtisodiy mustaqilligini shakllantiruvchi boshlang'ich moliyaviy instrument sifatida ko'rish maqsadga muvofiq. Bunda davlatning vazifasi faqat mablag' ajratish bilan cheklanmasdan, subsidiya oluvchining faoliyatini boshlashi, rivojlantirishi va barqaror daromadga ega bo'lishi uchun zarur institutsional va maslahat xizmatlarini ham ta'minlashdan iborat bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford: Oxford University Press.
Manba: <https://global.oup.com/academic/product/development-as-freedom-9780192893307>
2. Ravallion, M. (2016). *The Economics of Poverty: History, Measurement, and Policy*. Oxford University Press.
Manba: <https://academic.oup.com/book/26499>
3. World Bank. (2025). *Uzbekistan: Poverty Assessment*. Washington, DC: World Bank. O'zbekistonning kambag'allik darajasi va kambag'allik dinamikasi bo'yicha ma'lumotlar.
Manba: <https://data.worldbank.org/country/uzbekistan>

4. International Labour Organization (ILO). *World Employment and Social Outlook: Trends*. Geneva: ILO. Bandlik, munosib mehnat va daromadlar bo'yicha xalqaro tahliliy ma'lumotlar.

Manba: <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-employment-and-social-outlook-trends>

5. Qizi A. D. Z. T. et al. KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSİYALARNING O'RNİ VA AHAMIYATI //Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика). – 2025. – №. 13. I. – С. 848-854.